

Stockholms
universitet

BESLUT
2020-11-26

Dnr SU FV-1.1.3-2674-20

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Yttrande över betänkandet **Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33)**

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på betänkandet *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning* (SOU 2020:33). Universitetet begränsar sitt yttrande till de delar i betänkandet som rör gymnasieskolans estetiska program.

I utredningen får samhällsekonomiska aspekter som gymnasieelevers sysselsättning efter avslutad gymnasieutbildning stort utrymme (avsnitt 6.1.1, ss. 466ff.). De starka kraven på anpassning av ungdomars utbildningsval till arbetsmarknadens behov medför enligt Stockholms universitet risk för allvarliga begränsningar för gymnasieskolans estetiska program.

En utgångspunkt i utredningen är att det estetiska gymnasieprogrammet har ett minskat söktryck (avsnitt 3.1.2, s. 127), men detta beror sannolikt på tidigare reformer med avsikt att minska programmets omfattning samt beslutet om nedläggning av ämnet Estetisk verksamhet. När programutbudet minskar, minskar även söktrycket.

Vidare bör det enligt universitetet utredas varför färre elever som går ett estetiskt program söker sig till högre utbildning (avsnitt 3.2.2, ss. 160ff.), då forskning ger exempel på att skoltrötta elever som sökt sig till estetiska programmet hävdar att just det estetiska programmet är det som motiverat dem att genomföra sina studier. Varje elev i riskzonen som lyckas fullfölja gymnasiet är en stor vinst för både individen och samhället.

Resonemanget att elever som gått estetiska programmet inte får anställning inom sektorn (avsnitt 3.2.2, ss. 163ff.) förefaller grundat i bristande kunskap om utbildningsvägar och arbetsmarknad inom området. De konstnärliga högskolorna tar in ett fåtal studenter varje år, och för att komma ifråga krävs ofta både ett och två års preparandstudier av olika slag. Det betyder att utbildningstiden ofta med råge överstiger tre år.

Det finns enligt Stockholms universitet goda skäl för att gymnasieskolan bör erbjuda utbildning inom alla samhällssektorer. Ett sådant skäl handlar om bildning, och individens rätt

att inom rimliga gränser välja en utbildning som intresserar och motiverar henne eller honom. De estetiska ämnena stärker påtagligt skolans bildningsuppdrag.

För universitetet skulle det innebära en begränsning att inte längre kunna anta studenter med vissa ämneskunskaper till utbildningar inom de estetiska ämnens didaktik. I takt med att undervisning i estetiska ämnen och inslag av estetiska lärprocesser minskar inom lärutbildningen ökar betydelsen av studenternas förkunskaper. Det är givet att studenter som genomgått estetiska programmet på gymnasiet har tillägnat sig väsentligt bättre förkunskaper i ett estetiskt ämne, vilket möjliggör ett fördjupat lärande för blivande kulturskolepedagoger och grundlärare, och gör det mer sannolikt att de sistnämnda väljer en estetisk profil på sin grundlärarutbildning.

Stockholms universitet förordar därför att det estetiska programmet inom gymnasieskolan bevaras och utvecklas och att förutsättningarna för att erbjuda det estetiska programmet förbättras i hela landet, inte minst utanför storstäderna.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Clas Hättestrand, och universitetsdirektör Eino Örnfeldt. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Ulf Nyman, Ledningssekretariatet (protokollförare).